

Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Gelişimi Aksayacak! “BEDAVA ELEKTRİK” KURGU, YÖNETİM BAŞARISIZLIĞI GERÇEK

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Yönetim Kurulu, Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği'nde yapılan değişikliğin enerji alanındaki yönetim zafiyetini vurgulayarak, yenilenebilir enerjideki gelişimine ket vuracak değişikliğin “bedava elektrik müjdesi” olarak sunulmaya çalışılmasını eleştirdi.

EMO Yönetim Kurulu'nun 16 Ağustos 2022 tarihinde gerçekleştirdiği basın açıklamasında Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK), Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği'nde yaptığı değişikliğin 11 Ağustos 2022 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği hatırlatılarak, şu bilgilere yer verildi:

“Yönetmelik değişikliğiyle 12 Mayıs 2019 tarihinden sonra bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu almaya hak kazanan kişilerin, ihtiyacın üzerinde satışa konu edilebilecek üretim miktarı, ilişkili tüketim tesisinin toplam elektrik enerjisi tüketimiyle sınırlandırıldı ve tüketiminin üstünde üreteceği enerjinin sisteme bedelsiz olarak verilmesine hükmedildi. Kurulu gücü 50 kW ve altındaki mesken abone grubundaki tüketim tesisleri ile ilişkilendirilen üretim tesisleri uygulamanın dışında tutulduğu yönetmelik değişikliğiyle aynı gün Resmi Gazete'de yayımlanan EPDK kararında ise satışa konu edilebilecek ihtiyaç fazlası enerji miktarının belirlenmesinde tüketim tesisinin bir önceki takvim yılında şebekeden çektiği tüketim miktarının baz alınacağı açık-

landı. Tesisin bir önceki takvim yılında tüketimi olmaması durumunda aylık bazda mevcut tüketimleri göz önünde bulundurulacak.

Bugün yapılan düzenleme vesilesiyle de açığa çıkan önemli eksikleri ve yanlışları olmakla beraber, amacı tüketicilerin elektrik ihtiyaçlarını lisans alma, şirket kurma gibi yükümlülükleri olmaksızın kendi üretim tesisinden karşılayabilmesi ve küçük ölçekli üretim kaynaklarının etkin kullanımı olarak belirtilen Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği ile enerji maliyetleri ve elektrik faturalarının son dönemde çok hızlı artması nedeniyle lisanssız yatırımlara olan ilgi de yükselmisti. Konut, işletme veya sanayi kuruluşunun elektrik faturasını düşürmeyi hedefleyen tüketicilerin bir kısmı olanakları ölçüsünde başta güneş olmak üzere küçük ölçekli yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisleri yatırımları gerçekleştirmekteyken, enerji üretimindeki kârlılık seviyesinin yüksekliği nedeniyle bu alana yönelen küçük ve orta ölçekli bazı yatırımcılar da lisanssız üretim mevzuatındaki kolaylıktan faydalanmaya çalışarak kurulu gücü yüksek, fiili tüketimi düşük

tüketim tesislerinin bina, çatı ve diğer uygun alanlarını kiralayarak elektrik üretim tesisi yatırımlarına hız vermişti.

Değişikliğin, Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği kapsamındaki üretim tesislerinin, lisanslı santrallara benzer şekilde gelir elde etmesinin önüne geçilmesini hedeflediği anlaşılmaktadır. Kendi başına ele alındığında, ilk bakışta yönetmeliğin ruhuna aykırı birtakım uygulamaları engelleme amacı taşıması itibarıyla olumsuz olarak adlandırılmayacak bu değişiklik, daha geniş bir perspektiften bakıldığında, Türkiye'nin enerji alanındaki başıboşluğu, kronik hale gelen denetim ve yönetim zafiyetlerini bir kere daha gösteren özlü bir örnek olarak değerlendirilmelidir.”

“Değişiklik Geriye Dönük İşletilecek”

Değişiklik başta güneş olmak üzere yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelen ilginin düşmesine neden olabileceğine dikkat çekilen açıklamada, şöyle denildi:

“Sınırlandırmanın 12 Mayıs 2019'dan itibaren geriye dönük olarak başlatılması son dönemde gerçekleştirilen yatırımlar için sorun teşkil edecek, örneğin kredi ödemelerinde risk oluşacaktır. Bu nedenle uygulama

için geçiş tarihinin, yürürlük tarihinden sonra belirlenmesi daha doğru olurdu. Dahası Resmi Gazete’de 10 Mayıs 2019 tarihinde yayımlanan 1044 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile lisanssız tesislerde üretilen ihtiyaç fazlası elektriği, ilişkili tüketim tesisi abone grubuna ait perakende tek zamanlı aktif enerji bedeli ile YEKDEM kapsamında değerlendirilmek üzere on yıl süreyle satma hakkı getirilmesi kararını veren de siyasi iktidar ve onun enerji alanındaki yöneticilerinin kendileriydi.

Konuyu içinden çıkılmaz hale getiren bir diğer nokta da şudur: Bilindiği üzere Temmuz 2022 itibarıyla 8 bin 65 MW’a ulaşan lisanssız kurulu gücün 7 bin 404 MW’lık kısmı güneş enerjisine dayalıdır. Lisanssız kurulu güç kapasitesi Mayıs 2019’da 5 bin 671 MW seviyelerinde bulunuyordu. Aradan geçen dönemde 5 bin 671 MW olan kurulu güce, 2 bin 394 MW düzeyinde kurulu güç eklenmiştir. Bugün çalışmakta olan lisanssız üretim tesislerinin yaklaşık yüzde 30’u söz konusu tarihten sonra faaliyetlerine başlamıştır. Dolayısıyla lisanssız kurulu gücün üçte ikisi için önceki mevzuattan kaynaklanan hakları korunurken, son değişiklikle yaklaşık üçte biri için 10 yıllık üretim fazlasını satma hakkı, tüketim miktarıyla sınırlandırılmıştır. Bunun nedenini anlamak da mümkün değildir.”

Bina yüzeyleri ve çatılarda halen yüksek bir üretim kapasitesi olduğuna dikkat çekilerek, şu değerlendirmelere yer verildi.

“Bu kapasitenin yalnızca ‘mahsuplaşmaya’ izin verilmesi durumunda kullanımının sınırlı kalacağı açıktır. AKP döneminde sıkça örneğini gördüğümüz, günübürlük, plansız kararlar, sektörün geleceğinin yanı sıra ülkenin ekonomisini de baltalamaktadır. 3 yıldan fazladır uygulanan bir kuralı, bir gecede geriye dönük olarak değiştirmenin başka sonuçları da olacaktır. Üretim fazlasını bedelsiz sisteme vermek zorunda kalacak olan tesislerin bir kısmı sökülecek, bir kısmında ise kapasite düşürme çalışması yapılacaktır. Kaynak israfı yaratan bu değişiklik, ikinci el, sökülmüş veya hurda güneş paneli piyasası doğuracaktır.

Yenilenebilir kaynaklara dayalı üretim kapasitesinin artması ithal kaynak bağımlılığının azalması açısından hayati önemdedir. Bugün karşı karşıya kaldığımız enerjide dışa bağımlılık çıkmazından kurtulmanın anahtarı yerli cihaz ve ekipman geliştirme koşulluyla yenilenebilir enerji yatırımlarına ağırlık vermektir. Bu kapsamda tüm uygun alanların kullanılması amacıyla başta kooperatifler olmak üzere küçük yatırımcıların, kendi ihtiyaçları dışında da enerji üretebilmesine olanak sağlanmalıdır. Bu yatırımlara yönelik lisanslama süreçleri kolaylaştırılmalı,

üretilecek enerjinin hangi şartlarda, ne kadar süre satın alınacağı günübürlük değişmeyecek kurallara bağlanmalıdır. Kamu yararı gözetilerek yenilenebilir üretim kapasitesinin düşmesine engel olmak için söz konusu değişiklikten etkilenenler, devrede veya tesis edilme aşamasında olan üretim tesisleri için de acil bir ara çözüm geliştirilmesi gerekmektedir.”

Düzenlemenin kamuoyuna “halka bedava elektrik verilecek” yanlış yönlendirmesiyle savunulduğuna dikkat çekilen açıklamada, “Ülkenin yenilenebilir enerji alanındaki gelişimine büyük bir ket vuracak bu yanlış uygulamanın bir müjde verir gibi kamuoyunda tartışılmaya çalışılıyor olması anlaşılır gibi değildir” denildi. Enerji alanında kamu yararını gözetilen bir düzenleyici kurum bulunmadığına vurgu yapılan açıklama, “EPDK’nın farklı sermaye gruplarının ve lobilerin birbiriyle çelişen çıkarlarını dengelemek için mevzuatı yapboz taktasına çevrilmesine artık izin verilmemelidir. Ucuz ve kaliteli enerjiye erişimi güvenceye almak için yurttaşların kuracakları kooperatifler aracılığıyla dağıtık üretim tesisleri kurmaları teşvik edilmelidir. Enerji şirketlerinin inisiyatifine terk edilen bu alanda yeniden kamu otoritesi tesis edilmelidir. Kamunun enerji yatırımları yapmasının önündeki engeller kaldırılarak, elektrik alanında dikey entegre kamu tekeli yeniden kurulmalıdır” ifadeleriyle tamamlandı.

Biyomedikal Mühendisliği Anket Çalışması

Elektrik Mühendisleri Odası, Biyomedikal Mühendisliği’ne sektörel bakış ve alandaki mühendisler ile üniversite öğrencilerinin durumu ve önerilerini saptamak üzere 2 ayrı anket çalışması hazırladı.

EMO 48. Dönem Biyomedikal Mühendisliği Meslek Dalı Ana Komisyonu’nun (MEDAK) tıbbi cihaz sektörünün Biyomedikal Mühendisliği ile ilgili görüşlerinin saptanması ve biyomedikal mühendisliği öğrencileriyle mezunlarına yönelik hazırladığı 2 ayrı anket çalışması, 30 Aralık 2022 tarihinde tamamlanacak. Anketlere aşağıdaki bağlantılardan ulaşabilirsiniz.

Biyomedikal Sektör Anketi

<https://emoarge.info/form/view.php?id=470722>

Biyomedikal MEDAK Anketi

<https://emoarge.info/form/view.php?id=469883>